

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

دانشکده پرستاری سنقر و کلیایی

عنوان درس : پرستاری و بهداشت محیط
مخاطبان : دانشجویان ترم چهارم دانشکده پرستاری سنقر
تعداد و نوع واحد : 1 واحد نظری
ساعت پاسخگویی به سوالات فراگیر: هر روز هفته
زمان ارائه درس : شنبه ها ساعت 10-12 نیمسال اول 1404 - 1405
مدرس : طیبه اقبالی
درس پیش نیاز : پرستاری سلامت فرد و جامعه

هدف کلی درس :

آشنایی دانشجویان با مفاهیم پایه و عوامل تاثیر گذار بر سلامت و روش مواجهه با آن به منظور استفاده از دانش آموخته های بهداشتی بتوانند در جهت تشخیص مشکلات سلامت محیط راهکارهای ممکن با تکیه بر اصول فرآیند پرستاری.

اهداف کلی جلسات : (جهت هر جلسه یک هدف)

- 1) مفاهیم بهداشت محیط ، اکوسیستم و بحران محیط زیست
- 2) آلودگی هوا و خاک و آلودگی صوتی، نوری، پرتوها و آسیب های شیمیایی
- 3) بهداشت آب و فاضلاب
- 4) سلامت مواد غذایی
- 5) بهداشت مراکز بهداشتی و درمانی و کنترل عفونت
- 6) بهداشت حرفه ای
- 7) ناقلین فیزیکی و کنترل آن (مبارزه با جوندگان ، بندپایان و حشرات)

8) بلایای طبیعی و اقدامات در شرایط اضطراری (سیل و زلزله)

اهداف ویژه به تفکیک اهداف کلی هر جلسه :

هدف کلی جلسه اول : مفاهیم بهداشت محیط ، اکوسیستم و بحران محیط زیست

اهداف ویژه جلسه اول:

در پایان دانشجو قادر باشد :

حیطه شناختی	بهداشت محیط و ارتباط آن با سلامت فردی و جامعه را توضیح دهد. علل و پیامدهای اصلی بحران محیط زیست (مانند گرمایش جهانی) را بر سلامت انسان تحلیل کند.
حیطه مهارتی	عناصر اصلی یک اکوسیستم ساده (مانند محیط شهری) را شناسایی و روابط متقابل آنها را ترسیم کند. با استفاده از منابع رسمی، حداقل دو شاخص اصلی سلامت محیطی در منطقه خود را گزارش کند.
حیطه نگرشی	به ضرورت مداخله پرستاری در موضوعات بهداشت محیط برای ارتقاء سلامت جامعه، باور پیدا کند. نسبت به حفظ محیط زیست و کاهش اثرات تخریبی فعالیت‌های انسانی بر آن، احساس مسئولیت داشته باشد.

هدف کلی جلسه دوم : آلودگی هوا و خاک و آلودگی صوتی، نوری، پرتوها و آسیب‌های

شیمیایی

اهداف ویژه جلسه دوم :

در پایان دانشجو قادر باشد :

حیطه شناختی	انواع آلاینده‌های اصلی هوا و خاک و منابع تولید آنها (صنعتی، طبیعی) را دسته‌بندی کند. اثرات مضر آلودگی‌های صوتی، نوری و پرتوها را بر سیستم‌های فیزیولوژیک بدن تشریح کند.
حیطه مهارتی	روش‌های محافظت فردی در برابر آلودگی صوتی یا پرتوها را به یک گروه هدف آموزش دهد. در یک محیط فرضی، با ارزیابی خطر، منابع آسیب‌های شیمیایی بالقوه را مشخص نماید.
حیطه نگرشی	به اهمیت آموزش عمومی در مورد خطرات آلودگی‌های محیطی و راهکارهای کاهش مواجهه، اهمیت دهد. نسبت به رعایت استانداردهای ایمنی و کاهش مواجهه با مواد شیمیایی و پرتوها، متعهد باشد.

هدف کلی جلسه سوم : بهداشت آب و فاضلاب

اهداف ویژه جلسه سوم :

در پایان دانشجو قادر باشد :

حیطه شناختی	بیماری‌های منتقله از آب و مسیرهای انتقال آنها (Fecal-Oral Route) را نام ببرد. روش‌های دفع صحیح فاضلاب در مناطق روستایی و شهری و تأثیر آن بر سلامت جامعه را مقایسه کند.
حیطه مهارتی	مراحل اصلی تصفیه آب آشامیدنی و روش‌های گندزدایی خانگی آب را به صورت گام به گام توضیح دهد. در یک سناریو، وضعیت بهداشتی منبع آب و سیستم دفع فاضلاب یک واحد مسکونی را ارزیابی کند.
حیطه نگرشی	به اهمیت نظارت و رعایت کیفیت آب آشامیدنی به عنوان یک حق اساسی سلامت، تعهد نشان دهد. نسبت به مصرف بهینه آب و کاهش آلودگی منابع آب، مسئولیت‌پذیر باشد.

هدف کلی جلسه چهارم : سلامت مواد غذایی

اهداف ویژه جلسه چهارم:

در پایان دانشجو قادر باشد :

حیطه شناختی	اصول نگهداری، انتقال و آماده‌سازی ایمن مواد غذایی برای پیشگیری از مسمومیت‌ها را ذکر کند. انواع عوامل بیماری‌زا در مواد غذایی (باکتری، ویروس، قارچ) و مسمومیت‌های شایع را طبقه‌بندی کند.
حیطه مهارتی	روش‌های کنترل دما و زمان پخت مناسب مواد غذایی برای جلوگیری از رشد میکروبی را عملیاتی کند. با استفاده از چک لیست بهداشتی، وضعیت سلامت و ایمنی مواد غذایی یک مرکز تهیه و توزیع غذا را بازرسی کند.
حیطه نگرشی	به نقش خود در حامی‌گری برای تهیه و توزیع غذای سالم و ایمن در سطح جامعه باور داشته باشد. به نظارت مستمر و رعایت اصول بهداشتی در زنجیره تولید تا مصرف مواد غذایی، اهمیت دهد.

هدف کلی جلسه پنجم : بهداشت مراکز بهداشتی و درمانی و کنترل عفونت

اهداف ویژه جلسه پنجم:

در پایان دانشجو قادر باشد :

حیطه شناختی	پنج لحظه کلیدی شستشوی دست‌ها و اهمیت آن در کنترل عفونت‌های بیمارستانی را شرح دهد. اصول استریلیزاسیون و ضدعفونی تجهیزات پزشکی و همچنین نحوه پاکسازی محیطی در مراکز درمانی را مقایسه کند.
-------------	--

حیطه مهارتی	روش صحیح دفع زباله‌های عفونی و تیز و برنده را در محیط بالینی اجرا کند. یک چک لیست کامل برای ارزیابی بهداشت محیطی یک بخش بیمارستانی یا کلینیک را تنظیم کند.
حیطه نگرشی	به اهمیت سلامت و ایمنی محیط کار در مراکز درمانی به عنوان یک اصل حرفه‌ای، متعهد باشد. نسبت به رعایت اصول استاندارد کنترل عفونت در تمام مواجهات بالینی پایبند باشد.

هدف کلی جلسه ششم : بهداشت حرفه ای

اهداف ویژه جلسه ششم:

در پایان دانشجو قادر باشد

حیطه شناختی	مفاهیم بیماری‌های شغلی و عوامل زیان‌آور محیط کار (مانند ارگونومی، سر و صدا، مواد شیمیایی) را تعریف کند. نقش پرستار را در پیشگیری، غربالگری و ارجاع کارکنان در معرض بیماری‌های شغلی توضیح دهد.
حیطه مهارتی	نحوه استفاده و نگهداری صحیح از وسایل حفاظت فردی مناسب برای محیط کاری خود را نمایش دهد. یک ارزیابی خطر شغلی مقدماتی برای یک محیط کاری مشخص (مانند بخش عفونی یا آزمایشگاه) انجام دهد.
حیطه نگرشی	به ارتقاء فرهنگ ایمنی در محیط‌های کاری و گزارش‌دهی حوادث شغلی علاقه نشان دهد. نسبت به سلامت و ایمنی کارکنان به عنوان یک جزء حیاتی از سلامت جامعه، حساس باشد.

هدف کلی جلسه هفتم : ناقلین فیزیکی و کنترل آن (مبارزه با جوندگان ، بندپایان و حشرات)

اهداف ویژه جلسه هفتم:

در پایان دانشجو قادر باشد :

حیطه شناختی	ناقلین شایع بیماری‌ها (مانند حشرات و جوندگان) و بیماری‌های مهم منتقله از طریق آنها را نام ببرد. چرخه زندگی ناقلین کلیدی (مانند پشه آنوفل یا موش) را برای درک بهتر استراتژی‌های کنترل تشریح کند.
حیطه مهارتی	روش‌های فیزیکی و شیمیایی کنترل ناقلین (مانند بهسازی محیط، استفاده از سموم) را مقایسه کند. یک طرح جامع کنترل ناقلین را برای یک منطقه جغرافیایی با تمرکز بر مدیریت پسماند و بهسازی محیط تدوین کند.
حیطه نگرشی	به اهمیت مشارکت جامعه و آموزش همگانی در کنترل ناقلین بیماری، اعتقاد داشته باشد. نسبت به اثرات جانبی روش‌های کنترل شیمیایی بر محیط زیست، هشیار باشد.

هدف کلی جلسه هشتم : بلایای طبیعی و اقدامات در شرایط اضطراری (سیل و زلزله)

اهداف ویژه جلسه هشتم:

در پایان دانشجو قادر باشد :

حیطه شناختی	انواع بلایای طبیعی (سیل، زلزله، خشکسالی) و مراحل مدیریت بحران (آمادگی، مقابله، بازتوانی) را تعریف کند. نقش‌های اصلی پرستار در هر یک از مراحل مدیریت بحران (به ویژه در فاز آمادگی و مقابله) را بیان کند.
حیطه مهارتی	نحوه اولویت‌بندی مصدومین (Triage) در شرایط اضطراری ناشی از بلایا (مانند زلزله) را شبیه‌سازی کند. یک کیت اضطراری (Emergency Kit) استاندارد را برای خانواده خود یا یک واحد درمانی فراهم سازد.
حیطه نگرشی	در شرایط اضطراری، آرامش حرفه‌ای و تفکر انتقادی خود را برای تصمیم‌گیری حفظ کند. نسبت به به‌روزرسانی دانش خود در مورد پروتکل‌های محلی و ملی مدیریت بلایا، متعهد باشد.

منابع :

1. لانکستر، پرستاری و بهداشت محیط ، ترجمه وحیده حسینی، 1396
2. امیربیگی، حسن، اصول بهداشت محیط، انتشارات اندیشه رفیع، جلد اول، 1387
3. بهبودی، زهرا، بهداشت محیط و ایمنی کار، نشر بشری، چاپ دوم، 1385
4. ایلدرآبادی، اسحاق، پرستاری بهداشت جامعه 1 و 2 و 3، نشر جامعه نگر، چاپ چهارم، 1387
5. جدید میلان، ارشد، اشدی، پرستاری بهداشت جامعه، چاپ دوم، اندیشه رفیع: 1385
6. مجلات بهداشت جهان

روشهای تدریس :

حضورى : سخنرانى، بحث گروهى ، پرسش و پاسخ ، پاورپوینت

مجازی : پاورپوینت های صدا گذاری شده هر درس ، معرفی منابع بیشتر جهت مطالعه ،

ارائه مقالات روز دنیا

وسایل کمک آموزشی :

در صورت برگزاری کلاس ها به صورت حضوری:

- سخنرانی، بحث گروهی ، پرسش و پاسخ ، پاورپوینت و.... وسایل کمک آموزشی
- وسایل کمک آموزشی در این دوره شامل وایت برد، مایک، پاورپوینت و فیلم آموزشی می باشد.

در صورت برگزاری کلاس ها به صورت مجازی:

- صداگذاری پاورپوینت ها با استفاده از برنامه Camtasia می باشد.
- ارتباط با دانشجو و ارسال منابع و تکالیف از طریق سامانه نوید ، انجام می شود.
- ارسال منابع برای مطالعه بیشتر

سنجش و ارزشیابی :

آزمون	روش	سهم از نمره کل	تاریخ	ساعت
کوئیز و تکالیف	مجازی / شفاهی	4 نمره	هر جلسه	10-12
آزمون میان ترم	کتبی / مجازی	4 نمره	1404/8/3	10-12

آزمون پایان ترم	کتبی/مجازی	10 نمره	تاریخ اعلام شده توسط آموزش	ساعت اعلام شده توسط آموزش
حضور فعال در کلاس	مطالعه به موقع مطالب ارسال شده (مجازی)/حضور فعال در کلاس (حضوری)	2 نمره	هر جلسه	10-12

مقررات کلاس و انتظارات از دانشجو در طول ترم :

(حضوری)

- 1) حضور مرتب و منظم همراه با امدادگی در تمام جلسات کلاس
- 2) در بحث های گروهی و در کلاس حضور فعال داشته باشید
- 3) با توجه به کمبود وقت و گستردگی مطالب جهت بحث های تکمیلی به منابع معرفی شده مراجعه بفرمایید .

4) تلفن همراه در تمام مدت کلاس خاموش باشد .

5) از رفت و آمدهای غیر ضروری در کلاس پرهیزید .

(مجازی)

1) حضور مرتب و منظم همراه با امدادگی در تمام جلسات کلاس

(2) با توجه به کمبود وقت و گستردگی مطالب جهت بحث های تکمیلی به منابع معرفی شده مراجعه بفرمایید .

(3) مطالعه به موقع مطالب در زمان ارائه شده

(4) انجام دادن و ارسال تکالیف در زمان مشخص شده

جل سه	تاریخ	موضوع هر جلسه	مدرس
1	1404/7/5	مفاهیم بهداشت محیط ، اکوسیستم و بحران محیط زیست	خانم اقبالی /حضور
2	1404/7/12	آلودگی هوا و خاک و آلودگی صوتی، نوری، پرتوها و آسیب های شیمیایی	خانم اقبالی /حضور
3	1404/7/19	بهداشت آب و فاضلاب	خانم اقبالی /حضور
4	1404/7/26	سلامت مواد غذایی	خانم اقبالی /مجازی
5	1404/8/3	میان ترم	خانم اقبالی
6	1404/8/10	بهداشت مراکز بهداشتی و درمانی و کنترل عفونت	خانم اقبالی /حضور
7	1404/8/17	بهداشت حرفه ای	خانم اقبالی /حضور
8	1404/8/24	ناقلین فیزیکی و کنترل آن (مبارزه با جوندگان ، بندپایان و حشرات)	خانم اقبالی /حضور
9	1404/9/1	بلاایای طبیعی و اقدامات در شرایط اضطراری (سیل و زلزله)	خانم اقبالی /مجازی

نام و امضای مدرس: طایبه اقبالی نام و امضای مدیر گروه: نام و امضای مسئول EDO
تاریخ تحویل: 1404/7/8 تاریخ ارسال: تاریخ ارسال :